

BARIKĀŽU LAIKS

1991. g. 13. JANV. – 1991. g. 27. JANV.

Rīgas 33. vidusskolas bibliotēka

1991. GADA JANVĀRA BARIKĀDES

- Pēc neatkarības deklarācijas pieņemšanas (1990. gada 4. maijā) aktivizējās Latvijas neatkarības pretinieki.
- 1991. gada janvārī notika Latvijas neatkarības pretinieku mēģinājums apturēt neatkarības atjaunošanas procesu un gāzt Latvijas republikas likumīgo varu. Lai pretotos šādai agresīvai rīcībai, ap daudzām stratēģiskas nozīmes ēkām tika izveidotas barikādes un dežūrās pie tām iesaistījās liels skaits iedzīvotāju. Pateicoties plašajai sabiedrības iesaistei, neatkarības pretinieku mēģinājums pārņemt varu izgāzās.
- 1991. gada janvāra barikādes ir izcils starptautiskas nozīmes nevardarbīgas pretošanās piemērs.

1991. GADA JANVĀRA BARIKĀDES

- 1991. gada janvārī centrālā vara Maskava uzsāka militāra rakstura akcijas, lai atjaunotu savu ietekmi Baltijas republikās.

Naktī no 12. uz 13. janvāri padomju armijas daļas un speciālās nozīmes vienības uzbruka neapbruņotiem cilvēkiem pie Lietuvas televīzijas torņa Viļņā, nogalinot 14 un ievainojot 110 civiliedzīvotājus.

- 13. janvārī Latvijas tautas frontes sarīkotajā protesta manifestācijā Rīga, Daugavmalā, sapulcējās ap 500 000 cilvēku, lai izteiktu savu atbalstu lietuviešiem un paustu gatavību turpināt uzsākto valsts neatkarības atjaunošanas ceļu.

13. janvārī tika uzsākta barikāžu celtniecība Rīgā un diennakts maiņu nodrošināšana TV, radio, Augstākās Padomes, Ministru padomes un citu iestāžu aizsardzībai. Tiek izveidots Aizsardzības štābs (priekšnieks – A.Krastiņš, vietnieki – O.Kostanda un T.Jundzis).

Tā kā lielākā daļa nozīmīgo ēku atradās Vecrīgā, tās teritorija kļuva par centrālo barikāžu aizstāvju pulcēšanās vietu. Šaurās ieliņas nobloķēja ar smago tehniku un betona bluķiem, atstājot šauras ejas, pa kurām pārvietoties.

NOTIKUMU HRONIKA

- 15. janvāris. Saspringums pieņemas spēkā. PSRS Glābšanas komiteja draud uzbrukt parlamenta ēkai, tomēr tas nenotiek. Barikāžu dalībnieki neskatoties uz auksto laiku, būšanu prom no ģimenēm, un bīstamo situāciju, kurā nebija paredzams nekas, saglabā ticību brīvai Latvijai.
- 16. janvāris. Vecmīlgrāvī pie Mangaļu tilta tiek nošauts Roberts Mūrnieks – Satiksmes ministrijas šoferis.
- 20. janvāris. OMON sāk uzbrukumu Ikšlietu ministrijas ēkai. Apšaudē tiek nogalināti 5 cilvēki (kinooperatori Gvido Zvaigzne un Andris Slapiņš, miliči – Vladimirs Gomanovičs un Sergejs Konoņenko, un 18 gadus vecais Edijs Riekstiņš).
- 21. janvārī Maskavā LR Augstākās Padomes priekšsēdētājs Anatolijs Gorbunovs tikās ar PSRS prezidentu Mihailu Gorbačovu, kas apsolīja pārtraukt militārās akcijas Rīgā.
- 25. janvārī OMON uzbrukuma upuru bērēs pulcējās tūkstošiem pavadītāju un LR AP izsludināja Nacionālo sēru dienu.

Bojā gājušajiem veltītas piemiņas plāksnes atrodamas Bastejkalnā.

1991. gada Rīgas Barikāžu piemiņas zīme Vecrīgā pie Saeimas nama. 3 metrus plata un 1,75 metrus augsta piramīda. Autors: dizainers Sandro Čaidze. Atklāta 2007. gada 20. janvārī.

1991. GADA JANVĀRA BARIKĀŽU REZULTĀTS

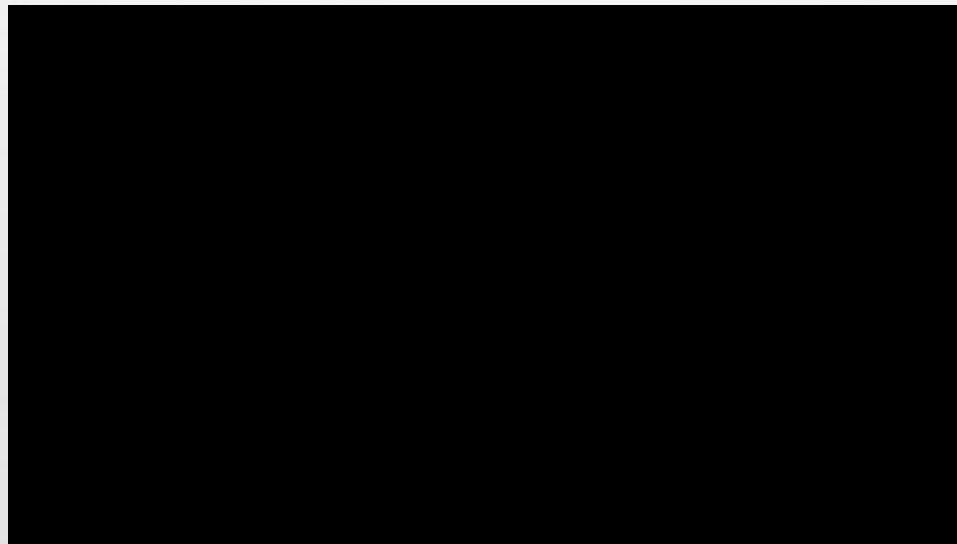
- Barikādes ilga no 13. līdz 27. janvārim, kad, saskaroties ar apņēmīgu neatkarības aizstāvju pretestību un nosodošu pasaules reakciju, PSRS vadība atteicās no nodoma Latviju un arī pārējās Baltijas valstis novērst no neatkarības ceļa ar militāru spēku. Barikādes, kurās piedalījās tūkstošiem cilvēku no visas Latvijas, apliecināja Padomju Savienības vadībai un pasaules sabiedrībai, ka neatkarības kustība ir organizēta un gatava to aizstāvēt, pat ziedojot savu dzīvību. Līdztekus barikādes nostiprināja sabiedrībā pārliecību, ka tā spēj sasniegt savus mērķus ar demokrātiskām un nevardarbīgām metodēm, šo pieeju apliecinot lozungā “Ar garaspēku un pret karaspēku”, kas izsaka visas Atmodas stratēģiju un būtību.

- 1991. gada barikāžu notikumi ir viens no Latvijas neatkarības atgūšanas simboliem. Pēc neatkarības atjaunošanas tiek rīkoti plaši barikāžu notikumu piemiņas pasākumi. Barikāžu dalībniekiem ir piešķirtas barikāžu dalībnieku piemiņas zīmes.
- Kopš 2001. gada Krāmu ielā 3, Rīgā, ir atvērts 1991. gada barikāžu muzejs, darbojas 1991. gada barikāžu dalībnieku biedrība.

BARIKĀŽU STĀSTI

Filma "Barikāžu stāsti" ir veidota no barikāžu dalībnieku atmiņām, kuras 2016. gada janvārī Valsts kanceleja sadarbībā ar nacionālo ziņu aģentūru LETA iemūžināja Rīgā, Liepājā un Valmierā. Visi 196 atmiņu stāsti tika nodoti Latvijas Nacionālajam vēstures muzejam, Latvijas Nacionālajam arhīvam un Barikāžu muzejam.

<https://www.youtube.com/watch?v=MYC7NV-SIBQ>

INFORMĀCIJAS AVOTI:

- [HTTPS://WWW.MK.GOV.LV/LV/MEDIA/88/DOWNLOAD](https://www.mk.gov.lv/lv/media/88/download)
- [HTTPS://WWW.MOD.GOV.LV/LV/PAR-MUMS/AIZSARDZIBAS-MINISTRIJAS-VESTURE/NEATKARIBAS-DEKLARACIJAS-PIENEMSANA-BARIKADES-1990-1991](https://www.mod.gov.lv/lv/par-mums/aizsardzibas-ministrijas-vesture/neatkaribas-deklaracijas-pienemsana-barikades-1990-1991)
- [HTTPS://LVPORTALS.LV/NORISES/323729-ATCERETIES-STASTIT-APZINATIES-BARIKADEM-30-2021](https://lvportals.lv/norises/323729-atcereties-stastit-apzinaties-barikadem-30-2021)
- [HTTPS://WWW.LSM.LV/BARIKADES](https://www.lsm.lv/barikades)
- [HTTPS://LV.WIKIPEDIA.ORG/WIKI/BARIK%C4%81%C5%BEU_LAIKS](https://lv.wikipedia.org/wiki/Barik%C4%81%C5%BEU_laiks)
- [HTTPS://IZVELIES.EU/2017/01/SOLI-PA-SOLIM-LATVIJA/](https://izvelies.eu/2017/01/soli-pa-solim-latvija/)